

Bankalarda açtırılan kıymetli maden mevduat hesaplarının değerlemesi hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	62030549-125[6-2012/283]-488418
Tarih	23.11.2017

T.C.GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Gelir Vergileri Grup Müdürlüğü)

Sayı : 62030549-125[6-2012/283]-488418 23.11.2017

Konu : Bankalarda açtırılan kıymetli maden mevduat hesaplarının değerlemesi

İlgi : a) 01/06/2012 tarihli dilekçe ve eki özelge talep formunuz.

b) 20/07/2012 tarihli dilekçeniz.

İlgide kayıtlı dilekçelerin incelenmesinden; altın, gümüş ve platin gibi değerli madenler üzerinden bankalarda açtırmış olduğunuz mevduat hesaplarının değerlemeye tabii tutulup tutulmayacağı, değerlendirme yapılması halinde ortaya çıkan değer artış ve azalışlarının kurum kazancının tespitinde gelir

ya da gider olarak dikkate alınıp alınmayacağı hususlarında bilgi talep edildiği anlaşılmaktadır.

A- GELİR VERGİSİ VE KURUMLAR VERGİSİ KANUNLARI YÖNÜNDEN;

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun geçici 67 nci maddesinin (4) numaralı fıkrasında, bankalar arası mevduat ile aracı kurumların borsa para piyasasında değerlendirdikleri kendilerine ait paralarına yürütülen faizler hariç olmak üzere, 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (7), (12) ve (14) numaralı bentlerinde yazılı menkul sermaye iratlarından ödemeyi yapanlarca %15 oranında vergi tevkifatı yapılacağı hükme bağlanmıştır.

Anılan maddede yer alan bazı tevkifat oranlarının belirlenmesine ilişkin, 1/1/2013 tarihli ve 28515 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2012/4116 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının eki Kararın 3 üncü maddesiyle, 22/7/2006 tarihli ve 2006/10731 sayılı Kararnamenin eki Kararın 1 inci maddesinin birinci fıkrasına eklenen (d) bendinde, "*d) Bankalar arası mevduat ile aracı kurumların borsa para piyasasında değerlendirdikleri kendilerine ait paralarına yürütülen faizler hariç olmak üzere, Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının (7) ve (12) numaralı bentlerinde yazılı menkul sermaye iratlarından,*

1) Döviz tevdiat hesaplarına yürütülen faizlerden ve katılım bankalarının döviz katılma hesaplarına ödenen kar paylarından;

i) Vadesiz ve ihbarlı hesaplar ile 6 aya kadar (6 ay dahil) vadeli hesaplarda %18,

ii) 1 yıla kadar (1 yıl dahil) vadeli hesaplarda %15,

iii) 1 yıldan uzun vadeli hesaplarda %13,

2) Mevduat faizlerinden;

i) Vadesiz ve ihbarlı hesaplar ile 6 aya kadar (6 ay dahil) vadeli hesaplarda %15,

ii) 1 yıla kadar (1 yıl dahil) vadeli hesaplarda %12,

iii)1 yıldan uzun vadeli hesaplarda %10

3) Katılım bankaları tarafından katılma hesabı karşılığında ödenen kar paylarından;

i) Vadesiz, ihbarlı ve özel cari hesaplar ile 6 aya kadar (6 ay dahil) vadeli hesaplarda %15,

ii) 1 yıla kadar (1 yıl dahil) vadeli hesaplarda %12,

iii) 1 yıldan uzun vadeli hesaplarda %10." hükümlerine yer verilmiştir.

Buna göre, kıymetli madenin değerinin düşüş ya da yükselişine endeksli mevduat hesaplarından elde edilen faiz gelirleri için 2012/4116 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında yapılmış olan düzenlemeler çerçevesinde vadelere göre değişen oranlarda tevkifat uygulanması gerekmektedir.

Öte yandan, vadesiz ve/veya vadeli kıymetli maden depo hesaplarına bu maden cinsinden tahakkuk ettirilen faizlerle ilgili olarak 2012/4116 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında herhangi bir düzenleme yapılmamış olup, vadesiz ve/veya vadeli kıymetli maden depo hesaplarından elde edilen ve ilgili kıymetli maden üzerinden tahakkuk ettirilen faiz gelirleri üzerinden geçici 67 nci maddenin (4) numaralı fıkrasına göre %15 oranında tevkifat yapılması gerekmektedir.

B- VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN;

213 Sayılı Vergi Usul Kanununun "*Değerlemenin Tarifi*" başlıklı 258 inci maddesine göre değerlendirme, vergi matrahlarının hesaplanmasıyla ilgili iktisadi kıymetlerin takdir ve tespiti.

Ayrıca, mezkur Kanunun;

- 265 inci maddesinde, "*Mukayyet değer, bir iktisadi kıymetin muhasebe kayıtlarında gösterilen hesap değeridir.*",

- 281 inci maddesinde, "*Alacaklar mukayyet değerleriyle değerlendirilir. Mevduat veya kredi sözleşmelerine müstenit alacaklar değerlendirme gününe kadar hesaplanacak faizleriyle birlikte dikkate alınır...*"

hükümlerine yer verilmiştir.

Diğer taraftan Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin 2008- 32/35 No.lu Tebliğin;

- 1 inci maddesinde, *"Bu Tebliğin amacı, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karara göre bankalarca altın, gümüş ve platin depo hesabı açılmasına, altın, gümüş ve platin kredisi kullandırılmasına ve kıymetli madenler aracı kuruluşları tarafından yurt dışından kıymetli madenler kredisi sağlanmasına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir."*

- 3 üncü maddesinde, *"Bankalar Türkiye'de ve yurt dışında yerleşik gerçek ve tüzel kişiler adına vadeli veya vadesiz olarak altın, gümüş ve platin depo hesabı açabilirler. Bu hesaplar, altın, gümüş ve platinin fiziken teslimi, yurtiçi ya da yurtdışı banka hesaplarından transferi veya bankalarca satış yapılmak suretiyle açılabilir."*

- 6 ncı maddesinde, *"Depo hesapları için bankalarca tespit edilecek oranlar üzerinden tahakkuk ettirilecek faiz veya kâr payları, hesaplarda altın, gümüş veya platin olarak izlenir. Faiz veya kâr payı ödemeleri altın, gümüş, platin veya bunların ödeme günündeki karşılığı Türk Lirası veya döviz cinsinden yapılabilir. "*

- 7 nci maddesinde, *"Depo hesaplarından hesap cüzdanında kayıtlı altın, gümüş veya platin miktarının kısmen veya tamamen mudiye teslimi şeklinde ödeme yapılabilir. Banka ile mudi arasında varılacak anlaşmaya göre bankalarca altın, gümüş veya platin, ödeme günündeki değeri üzerinden satın alınabilir ve karşılığında mudiye Türk Lirası veya döviz ödenebilir."*

- 10 uncu maddesinde, *"Altın, gümüş veya platin alış ve satış fiyatları bankalarca, serbestçe tespit edilir."*

düzenlemelerine yer verilmiştir.

Bu itibarla, kıymetli maden mevduat hesapları işletme açısından bir alacak niteliği taşıdığından değerlendirme ölçüsü olarak alacaklar için belirlenen ölçünün kullanılması ve anılan Kanunun 281 inci maddesi uyarınca değerlendirilmesi gerekmektedir.

Ayrıca, söz konusu değerlendirme yapılırken

- Bahsi geçen Tebliğin 10 uncu maddesine göre, bankalar altın alış ve satış fiyatlarını serbestçe belirleyebildikleri için, altının İstanbul Altın Borsasındaki değerinin değil, mevduat hesabının açıldığı banka tarafından tespit edilmiş olan fiyatının esas alınması,

-Bankada açılan kıymetli maden mevduat hesabı, mevduat sözleşmesine dayanan bir alacak niteliği taşıdığından daha önce de belirtildiği üzere 213 sayılı Kanunun 281 inci maddesi uyarınca mukayyet değerle değerlendirilmesi, geçici vergi dönemi ve hesap dönemi sonundaki dönem için altın olarak hesaplanan faizin de mukayyet değere eklenmesi,

-Mevduatın geri ödenmesi sırasında mukayyet değerle geri ödeme tarihinde bankanın hesapladığı değer arasındaki farkın, gelir veya gider hesaplarına intikal ettirilmesi,

gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026